

[Bernhard Baunsgaard]

forslag, der er fremsat. Vi vil gerne være med til et dagsordensforslag, men hvis der skal vedtages et dagsordensforslag her, må det gå på, at vi opfordrer til, at man gør en bred indsats for at bedre vilkårene og fjerne årsagerne til, at der opstår gadeuorden og husbesættelser, og til, at disse splintergrupper, som jeg har talt om, kan få den mulighed for at ophidse de unge til gadeuorden og husbesættelser.

Wilhelm (VS):

Ethvert samfund må have nogle regler for, hvordan vi skal forholde os til hinanden, og det må naturligvis også have nogle midler til at håndhæve disse regler. Fremskridtspartiet har søgt at gøre det til et spørgsmål om en retsstat, men det, at forholdene er reguleret ved lov, og at lovene håndhæves, er ikke tilstrækkeligt til, at vi kan sige, at vi lever i en retsstat. Den betingelse, at statens ordenshåndhævelse er reguleret ved lov, er opfyldt i næsten alle totalitære stater. Den var også opfyldt under enevælden. Om vi lever i en retsstat, må også bero på indholdet af lovene og på de midler, der benyttes for at håndhæve dem.

Alt efter indhold og midler kan overtrædelse af reglerne fra et demokratisk synspunkt være fuldt berettiget eller ligefrem en demokratisk forpligtelse. Det burde man vedkende sig i det borgerlige demokrati, som hentede sin inspiration fra den amerikanske uafhængighedserklæring, der jo i sin allerførste sætning fastslår retten til at gøre oprør og være opsætsig imod en hvilken som helst magthaver eller regering, der ikke varetager folkets interesser.

At borgerskabet selv gennemtrumfede sin politiske vilje ved mere eller mindre voldelige revolutioner og herhjemme ved truslen om fortvivlelsens selvhjælp, det indgår desværre ikke i efterkommernes historiske og politiske bevidsthed. Den indskrænker sig nu til besværgelser af typen: lov er lov, og lov skal holdes. Med Alf Ross' ord: »Noget af det dummeste, der nogen sinde er sagt.« Her citeret efter min hukommelse.

Når opinionsundersøgelserne viser, at det store flertal af befolkningen har tillid til politiet og bakker det op i de konfrontationer med BZere og havnearbejdere, som de politisk ansvarlige har kastet politiet ud i, så er

jeg ikke ét sekund i tvivl om, at undersøgelserne er repræsentative. Det store flertal af den danske befolkning står ganske givet på politiets side i disse sager. Men hvilke slutninger kan der så drages heraf?

Tilsvarende opinionsundersøgelser i Tyskland og Italien i 1930'erne, i Sovjetunionen under Stalin eller for den sags skyld i Danmark i de fire første af besættelsesårene ville med sikkerhed have givet samme resultat, at det store flertal havde tillid til og stod bag politiet i dets kamp mod det, man altid kalder ballademagere og undergravende elementer. Så nøjsomme må vi aldrig blive, at vi lader retspolitikken bestemme af, hvad det store flertal kan hidses op til at mene om udsatte mindretal.

Når vi skal forholde os til husbesættelser og gadeuorden samt lovlydige borgeres mulighed for at færdes i fred, sådan som forespørgslen lægger op til, er der to væsensforskellige grundholdninger at reagere ud fra. Man kan køre frem efter det hidtidige reaktionsmønster og besvare de unges husbesættelser med masseopbud af politi, med millionbevillinger til kraftigere politiudstyr, med anvendelse af tåregas, med offentlige kollektive kriminalitetsbeskyldninger uden dokumentation eller dom mod hele grupper af unge, sådan som Københavns politiledelse har gjort sig til eksperter i, med beslaglæggelser i strid med retsplejeloven, som vi så det forleden, med udvidelse af politiets kompetence, med skærpede varetægtsbestemmelser af en art, som selv anklagemyndighedens repræsentant i strafferetsplejeudvalget finder stridende mod retsstatens principper. Ved sådanne metoder vil man sikkert nok kunne kue nogle af de unge til at opføre sig sådan, som regeringen og Weidekamp og politiet ønsker, men man vil lige så sikkert gøre i hvert fald en del af de unge endnu mere desperate, hvilket formentlig vil smitte af både på deres holdning til samfundet og på deres metoder. Desuden vil man med sikkerhed forstærke tendensen til militant korpsånd i politiet og gøre den selvforstærkende ved en kvalitativt forværret rekruttering til korpsset.

Man kunne modsætningsvis tage udgangspunkt i, at det jo ikke er besættelserne af tomme ejendomme, men derimod myndighedernes optrappede reaktioner herpå, som gør det utrygt for fredelige borgere at færdes i byen, at der i en by som Amsterdam fore-